

Husstand, vil faa baade Grundlønnen og højeste Tillægsløn. Her tror jeg, man skulde have et „og“ i Stedet for et „eller“, saaledes at det gjaldt dem, som har egen Husstand, og hvem der paahviler Forsørgerpligt overfor Børn under 18 Aar o. s. v. Med andre Ord, begge Dele skulde være en Betingelse, baade egen Husstand og Forsørgerpligt, saaledes at den, der ikke har Forsørgerpligt, skulde have den mindre Tillægsløn, de mindre Suppleringsstillæg. Jeg kender et Tilfælde, hvor en Enke, som tillige har en Pension efter sin afdøde Mand, og som har egen Husstand uden at have Forsørgerpligt, faar lige Grundløn og de højeste Tillæg. Dette er, synes det mig, ikke rigtigt, og jeg synes ikke, det er lige Løn for lige Arbejde.

Der er en anden Sætning, som er blevet brugt i den senere Tid: lige Levevilkaar for lige Arbejde. Jeg kan godt se, at det vil medføre nogen Vanskelighed, men at der er noget i den Tanke, er jeg ganske sikker paa. For jeg tror ikke, det er godt for mange af disse unge Mennesker, at de gaar lige fra Lærlingetiden over til den betydelige Løn, der nu ydes, og faar fri Raadighed over den. Vi har set ikke saa faa Eksempler paa, at det kan føre til et Liv, som er dem selv til Fortræd, og som skader Samfundets Økonomi i betydelig Grad. Der kan være Tale om det, som det ærede Medlem Hr. Rode nævnte, at man ad Skattevejen kan naa at binde en Del af disse Midler til Statens Gavn. Der kunde ogsaa tænkes andre Veje; men at man vilde være veltjent med, at der naas lidt i den Retning, er jeg aldeles overbevist om.

Jeg skal ikke lade mig friste ind paa andre finansielle Betragtninger, men vilde gerne gøre en lidt mere almindelig Betragtning gældende, som ikke vedrører selve Staten, men det, som bærer Staten, og vil gerne knytte den til det Spørgsmaal, om Folkelivet er sundt. Det er nemlig min Overbevisning, at hvis man tør svare ja paa det Spørgsmaal, at Folkelivet her i Danmark er sundt, saa kommer vi over alle Vanskeligheder, hvor mange Byrder der saa end vil blive at bære. Men hvis vi maa svare nej til det og maa sige, at der er for megen Sygdom indenfor Folkelivet paa en eller anden Maade, saa er det sikkert, at det kan blive svært at komme igennem de vanskelige Tider; og der er i alt Fald visse Vanskeligheder, som ikke kan løses ved Hjælp af Økonomi.

For at finde Svaret paa Spørgsmaalet, om Folkelivet er sundt, synes jeg, man maa se paa tre Ting, som hører til, for at et Folke-

liv kan være sundt. Den ene er, at Folket har en sund national Selvhævdelse. Jeg skal dèr gøre opmærksom paa, at det ærede Medlem Hr. Rode gav Udtryk for, at han savnede Ord i Trontalen om Agtelse for det tyske Mindretals Sprog og Kultur indenfor Danmark. Han trøstede sig med Rette selv med, at han troede ikke, der i og for sig var noget at frygte dèr, og at der ikke vilde være nogen, der vilde ringeagte det tyske Sprog eller den tyske Kultur indenfor Danmarks Grænser. Det glædede mig, at han føjede det til, og jeg tror, at det ærede Medlem godt kunde have sparet sig den Ulejlighed at gøre opmærksom paa, at der ikke fandtes noget i Trontalen om Spørgsmaalet, og at han kunde have beroliget sig selv med, at det i Virkeligheden var en Selvfølge, som ikke behøver at nævnes. I hvilken Grad det har været en Selvfølge, som ikke behøver at nævnes, er blevet understreget tilstrækkeligt derved, at det ærede Medlem Hr. Schmidt i sin Tale ikke har haft noget at anke over, og at han i Indledningen ogsaa maatte sige, at de gamle Forhold vilde han helst lade ligge og ikke tale om. Det er et Vidnesbyrd om, at der ikke er Mangel paa Agtelse for den tyske Kultur eller det tyske Sprog indenfor Danmarks Rige. Det, der maaske snarere kunde være Fare for, var, at vi af Ængstelse tog for meget Hensyn. Jeg hører til dem, der mener, at det tyske Sprog og den tyske Kultur skal have Lov til at udforme sig under saa frie Former under dansk Styre, at der ikke skal være noget at klage over. Men jeg vil dog tilføje, at naar man forlanger ikke blot Lærere, som er kvalificerede til at undervise i tyske Skoler, derved at de kan det tyske Sprog, men ogsaa forlanger, at de skal være af tysk Sindelag, saaledes at der skal gaa et Sindelagssnuseri forud for enhver Lærers Ansættelse, saa forekommer det mig, at man er for langt ude i sine Krav, og saa er det paa Tide, at vi ejer saa megen national Selvhævdelse, at vi siger: Nej, hertil og ikke længere — og det haaber jeg ogsaa, vi vil eje. Jeg tror, at det i denne Henseende til syvende og sidst vil vise sig, at vi er i Besiddelse af den nationale Sundhed.

Derimod er der en anden Ting, som jeg ogsaa mener hører med til Sundhed hos det enkelte Menneske som hos Folket, og det er dette, at den Tanke kan være raadende fra ung af, at ethvert Menneske menneskelig talt er sin egen Lykkes Smed og skal stole paa, at det selv skal smede sin egen Lykke. Dette behøver ikke at være i Modstrid med, at man godt ved dette, at „Bladet i Verden sig vender, som Gud det vil“, og det gør